

Egy megállóra ugrottam fel*

Megtehetette volna, hogy nem tekint fel az olvasmányáról. Hogy nem vesz észre. Megérdekeltem volna, hiszen hasonló helyzetben magam gyakran ezt teszem. Hamar lánggra lobban a vérem, ha a munkámban megzavarnak. Legyek otthon, könyvtárban, vonaton, az utcán. Oláh János felállt, és a korrektúrázott lapjait igazgatva felkínálta a helyét. A 4-6-os villamoson ritkán esik meg az emberrel ilyesmi. Nekem is csak egyszer és akkor volt részem benne. – *Nem ülök le!* – köszöntem meg kedvességét. – *Csak egy megállóra ugrottam fel.* – Hogy mit látott a tekintetemben, azt nem tudom, de amit észrevett, annak sok köze lehetett a réműlethez.

Amikor felugrottam a villamosra, azon gondolkodtam, mi lehet az evangélium legszomorúbb szava. Meg akartam találni, mert hittem, hogy még abban a legszomorúbb szóban is találok kapaszkodót.

Oláh János leszállt velem a villamosról. Kellemetlen feladat volt, de mondanom kellett: – *Ne haragudjon, sietek, időre megyek.* – *Elkísérem* – mondta –, *fél óra múlva kell visszamennem a szerelőhöz a kocsiért.* – Szégyelltem, hogy látni fogja: én, a parasztlány plázába járok, és egy pillanatig nem gondoltam arra: miért kísér el engem? Mit látott a szememben? Semmire, egyetlen szóra nem emlékszem abból, amit a néhány perces út során beszélünk. Talán már akkor sem hallottam, amikor elhangzottak a szavak.

– *Hát, itt is vagyunk, megérkeztünk* – mondtam Oláh Jánosnak az utazási iroda előtt. – *Hová utazik?* – kérdezte. Túl voltam már a PhD-képzésen, még félkész doktori dolgozatom írásával bajlódtam, és hetedik hónapja éltem egyik napról a másikra. – *Londonba!* – feleltem. Beszédes mosolyát elnézve: azt hihette, nagy szerelem bővült, és csábított idegen országba. De olyan lehetett ez a szó, amit kimondtam, mint egy hamis tájszó, amit János, az angol költészet kedvelője, nem ismert. – *Mit csinál Londonba?* – kérdezte. – *Egy pékségbe' fogok dolgozni* – válaszoltam, ha szavak voltak nyögéseim. – *Nem megy maga*

sehova! – mondta János, pontosan azzal a szigorral és határozottsággal, amivel Édesapám utasította rendre 1988-ban a román tanítót, aki el akart vinni egy városi kollégiumba.

Néhány héttel később a Barankovics Alapítványtól levelet kaptam, melyben arról tájékoztattak, hogy a kuratórium nekem ítélte meg az irodalmi ösztöndíjat. Így született meg a *Szeretföld* című kisregényem, de ennek köszönhetem azt is, hogy a doktori dolgozatomat befejezhettem, illetve megvédtem. És ugyanennek a találkozásnak a következménye, hogy ott állhatok azok körében, akik Oláh Jánosra hálával emlékeznek.

Olyan embernek ismertem meg, akinek a nyelvét nem hagyta el üres szó. Szavai nem vigasztaltak, hanem szabaddá tettek. Amikor a *Szeretföld* kisregényem korrektúráját visszakaptam, és a lapokat átpörgettem, a sok aláhúzás láttán a szegyénytől alig tartott a lábam. – *Ennyi hiba van benne?! Megyek vissza a kapához!* – mondtam Jánosnak. – *Azok nem hibák. Azért húztam alá, mert azok a mondatok nagyon tetszettek* – mondta. – *Nagyregényt kellene írnia ebből a kicsiből. Ilyen mondatokkal.* – Nem azt nézte, hogy mit nem tudok, mik a fogyatékoságaim. Nem formált, nem oktatott, nem kritizált, nem dicsért. Sok értekezleten, ünnepségen ültünk együtt, de mindössze három beszélgetésünkre emlékszem. Három rövid beszélgetésre. Három rövid szakmai beszélgetésre. Az első kettőről szót ejtettem. A harmadikra a Petrás Incze Jánosról szóló drámám kapcsán került sor. Ekkor megértettem azt is, hogy Oláh János milyen nagy tisztelettel van a világ iránt, ahonnan származom. Rajtam, valamint Gábor Feliciánon keresztül azt a közösséget és azt a költészetet támogatta, amely csak a térképen van távol, a szívében valahol ott van, ahol Nagyberki lángja.

* *Elhangzott az Oláh János-emlékestén, Budapesten, a Petőfi Irodalmi Múzeumban 2025. november 24-én.*